

Grund heraf, at jeg er optraadt, saaledes som jeg under hele denne Sags Vandring gjennem begge Thing er optraadt. I det andet Thing vilde man foreløbig ikke — det udtalte man tydelig — gaae ind paa den af Regjeringen antydede Løsning, og derfor var det naturligt, at jeg under Sagens videre Behandling der forholdt mig passiv. Efter hvad der senere er passeret, er det ogsaa forekommet mig naturligt, at jeg i dette Thing har forholdt mig, saaledes som jeg har forholdt mig. Naar den ærede Landssthingsmand karakteriserede min Optraeden overfor Udvalgets Fleertals Motivering i Betænkningen som ultraparlamentarisk, idet jeg havde holdt mig ikke til de enkelte Indstillingspunkter i dets Dagsorden, men til et enkelt Punkt i dets Motivering, saa maa jeg dertil bemærke, at jeg har holdt mig til det hele Actstykke, som forelaa fra Fleertallet, og til samtlige Udtalelserne deri, og i disse saa jeg en ligesaa fuldstændig Misbilligelse af den Vej, som Regjeringen havde foreslaaet at gaae, som af den Vej, der er foreslaaet ved Lovforslaget.

Formanden: Der er i dette Dieblif Ingen, der har begjæret Ordet, men jeg seer den ærede 4de Landssthingsmand for 1ste Kreds (Lehmann) rejse sig, og jeg antager, at det er for nu at tage den tidligere omtalte Deel af det fra ham foreliggende Forslag til en Dagsorden tilbage. (Lehmann: Rimeligvis!) Det forekommer mig ogsaa, at Diebliffet nu vil være kommet dertil. Den ærede Landssthingsmand har Ordet.

Lehmann: Jeg skal ikke gaae i Rette med den ærede Indenrigsministers Holdning i denne Sag; det vilde være meget utaknemmeligt af mig, da han i saa mange og saa vigtige Punkter har erklæret sig enig med mig og har støttet de samme Anskuelser, som jeg har søgt at give Indgang i Thinget, ligesom hans Erklæring, hvad der end fra et parlamentarisk eller ultraparlamentarisk Standpunkt kan bemærkes om den, uægtelig har vist sig at have større Virkning end de Grunde, som jeg har søgt at gjøre gjældende.

Jeg troer ikke, at det vil kunne misfendes af Noget, hvad der har været det oprindelige Niemed med, at jeg har søgt at formulere mine Anskuelser i bestemte Punkter. Det er skeet, deels for at give den ærede Indenrigsminister Leilighed til ved nærmere Udtalelser at præcisere, hvad der ganske vist i hans saakaldte Program kun stod i temmelig stor Almindelighed, og deels for, hvis han ønskede det, at forhjelpe ham til at faae at vide, hvorvidt og i hvilket Omfang Thinget vilde slutte sig til disse Anskuelser. Det er jo ganske klart, at de i Hovedtanken falde sammen med Ministerens Program. Netop fordi det stod for Mange som temmelig usforstaaeligt, hvad der i samme lineentes med den saa ofte omtalte Jordfrihed, og i hvilken Forbindelse den stod med det hele Spørgsmaal, som directe forelaa, har jeg dog troet i de af mig opstillede Punkter at burde tilfjendegive som min Mening, at der ikke uden stor Fare for hele den nuværende jordbrugende Klasse i Landet kan være Tale om at udslette den cardinale Forffjel, der er mellem Hovedgaardsjord og Bondejord, forinden ialfald al Bondejord er kommen i fuldkomment frit Selvete, saaledes at den er i Hænderne paa Folk, der selv maae og bør kunne forsvare sig. Alt der altid vil være Enkelte, som ikke ville kunne forsvare sig, er jo kun en Skjæbne, som gjør sig gjældende i alle mulige Samfundsklasser, men derom kan kun siges, at de, som ikke have Kræfter, være sig pecuniære eller aandige, til at holde sig op i en vis Stilling, de maae — det kan gjøre mig ondt, men det vil ikke kunne undgaaes — synke tilbage. Men i det Hele og Store haaber jeg dog, at den Tid nok vil komme, da Dannelsen og Dygtigheden og Formuen i Bondestanden ere blevne saa store, at ogsaa den omtalte Skranke kan nedbrydes, uden at Bondestanden skal synke tilbage til, hvad vi pleie at kalde mecklenborgske Tilstande. Derimod mener jeg, at man fuldstændig kan slutte sig til Tanken om Jordfriheden, forsaavidt den Bondejord angaaer, der alt er i Selvete, saaledes at den kommer under fuld Frihed, dog med Undtagelse af det ene Punkt, der for mig staaer som overordentlig vigtigt, selv om jeg ikke er meget opbygget ved den